

Umhverfis og auðlindaráðuneyti
Skuggasund 1
101 Reykjavík

Sent á Samráðsgátt

Reykjavík, 3. október 2020

Efni: Drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum nr. 52/1989 um ráðstafanir gegn umhverfismengun af völdum einnota umbúða fyrir drykkjarvörur

Til umsagnar á Samráðsgátt stjórnvalda eru drög að frumvarpi um bætt umhverfi endurvinnslu og skilagjalds á drykkjarvöruumbúðir. Meginefni frumvarpsins er hækkun á skilagjaldi á hverja umbúðaeiningu í samræmi við breytingar á skilagjaldi. Þá er gerð tillaga um breytingar á umsýsluþóknun umbúða sem nýtt gjald á umbúðaeiningar úr endurunnu, ólituðu plasti. Frumvarpið gerir einnig ráð fyrir breytingu á skilagjald á tollfrjálsum svæðum, heimildir um hóflegan arð og ítarlegra ákvæði um skyldur Endurvinnslunnar um skilvirkt fyrirkomulag á söfnun gjaldskyldra drykkjarvöruumbúða.

Samtök iðnaðarins (hér eftir „SI eða „samtökin“ vilja koma þeirri ábendingu á framfæri að ráðuneytið birti áform um lagasetningu þessa í samráðsgátt stjórnvalda þann 31. ágúst sl. þar sem umsagnarfrestur var veittur til 15. september. Í áformum var greint frá fyrirhuguðu samráði við Samtök iðnaðarins, Samtök atvinnulífsins, utanríkisráðuneytis og Samband íslenskra sveitarfélaga, ásamt almennu samráði í samráðsgátt.

Einungis þremur virkum dögum eftir að umsagnarfresti áforma ráðuneytisins lauk var frumvarpið birt á samráðsgátt stjórnvalda. Ljóst er að áform ráðuneytisins um samráð við ofangreind hagsmunasamtök voru því algjörlega virt að vettugi og gera samtökin alvarlegar athugasemdir við slík óviðundandi vinnubrögð.

Heilt yfir taka samtökin jákvætt undir með þeim breytingum sem lagðar eru fram í frumvarpinu en gera athugasemdir við einstakar greinar:

Í 1. gr. frumvarpsdraganna er lögð til breyting á 1. mgr. 1. gr. hvað varðar markmiðsákvæði laganna á þá vegu að lögunum er m.a. ætlað að minnka notkun drykkjarumbúða. Þá er einnig vikið að þessu markmiði í almennum athugasemdum frumvarpsdraganna án þess að nánar sé vikið að ýmsum álitamálum þessu tengt. Í þessu samhengi benda SI á mikilvægi að hinum almenna markaði sé falið ákveðið hlutverk í því að stýra þessu markmiði enda óhætt að segja að markaðurinn sé að vissu leyti betur til þess fallinn að jafnt greina þarfir markaðarins og koma fram með lausnir eða úrræði.

Þessu til viðbótar benda SI að í fyrirliggjandi drögum er hvergi að sjá að frumvarpshöfundar leggi til lausnir eða tillögur um hvernig eigi að ná fram markmiði þessu. Það sem kannski skiptir öllu máli í þessu samhengi að hvergi má ráða að mat sé lagt á það hvaða aðrar lausnir eru bærar til að leysa af einnota drykkjarumbúðir eða hverjar staðgönguvörur slíkra umbúða séu. Að mati SI er mikilvægt að þegar slík markmiðssetning sé innleidd í lög að áður hafi farið fram mat á því hvaða vörur unnt sé að nýta í sama tilgangi sem og hvaða áhrif slíkar kröfur hafi á t.a.m. samkeppni og vísast

hér til samkeppnismats. Vísast hér til álots Samkeppniseftirlitsins nr. 2/2009 þar sem eftirlitið bendir á að stjórnvöldum ber að meta áhrif fyrirhugaðra laga og stjórnvaldsfyrirmæla á samkeppni.

Þá er í f- og g-liðum ákvæðisins kveðið á um skilagjald vegna tollfrjálsra verslana og sendiráða. Í því samhengi benda SI á að nú þegar eru umbúðir frá þessum aðilum að berast til Endurvinnslunnar hf. Telja SI mikilvægt, við útfærslu á þessu ákvæði, að tryggja að sú breyting verði ekki íþyngjandi gagnvart móttökustöðum og tryggja þurfi því að fyrirkomulag þetta verði samræmanlegt og við aðra veitingastaði sem eru ekki á tollfrjálsu svæði, þ.e. að þeir staðir taki á móti og skili umbúðum gegn endurgreiðslu..

Í 2. gr. frumvarpsdraganna er lögð til breyting á 1. mgr. 2. gr. núgildandi laga þar sem lögð er til svohljóðandi viðbót við málsgreinina: „[s]kila má hluthöfum hóflegum arði af því hlutafé sem þeir hafa lagt fram í félagið, sbr. viðmið um meðalinnlánsvexti fjármálastofnana“. Samkvæmt tillögu þessari verða sett í lögina kvaðir um hámark arðgreiðslna þar sem miðað er við að ávöxtun á hlutafé taki mið af innlánsvöxtum banka. Benda SI á að óeðlilegt þyki að miða arðgreiðslu af hlutafé og að innlánsvextir séu teknir til viðmiðunar. Hætta er á að sú breyting sem lögð er til geti haft bein áhrif á hluthafa Endurvinnslunnar hf., jafnt fyrirtæki sem og opinbera aðila sem eiga hlut í félaginu, bæði nú og hugsanlega nýja hluthafa, á þá vegu að slíkt takmarkar verulega ávöxtun eignarhluta þessara aðila. Þá benda SI á að slíkt ákvæði kann að takmarka nýliðun hluthafa í fyrirtækinu. Mikilvægt er að tryggja áframhaldandi starfsemi Endurvinnslunnar hf. með þeim mikla og góða árangri sem fyrirtækið hefur náð hvað varðar skil á einnota drykkjarvöruumbúðum. Hluti af áframhaldandi árangri er að tryggja aðkomu hagsmunaaðila á sem breiðustum grunni. Tryggja þarf að áhugasamir aðilar sjái hag sinn í þátttöku í núverandi kerfi en hætta er á að þær kröfur sem hér eru lagðar eru til tryggi slíkt, hvorki til lengri né skemmri tíma litið. Leggur SI til að ráðuneytið að taki umrædda tillögu til endurskoðunar að teknu tilliti til þessara ábendinga. Lagt er til að arðsemiskrafa samræmist uppreiknuðu stofnfé hluthafa og að ávöxtunin sé miðuð við lágmarks ávöxtunarkröfu lífeyrissjóðanna.

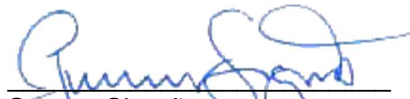
Í 4. gr. frumvarpsdraganna er lögð til breyting á 1. mgr. 4. gr. núgildandi laga á þá vegu að kveðið verði á um söfnunarmarkmið einnota drykkjarumbúða. SI gera ekki sérstaka athugasemd hvað slíka markmiðssetningu varðar en benda á að í fyrirbyggjandi drögum er ekki nánar kveðið á hvert það markmið er. Telja SI að skýra þurfi nánar markmið þetta sem og hvað sé átt við um söfnun um land allt, s.s. með hvaða hætti söfnun skal viðhöfð og frekari kvaðir því tengt sem fyrirtækjum og almenningi sé ætlað að framfylgja. Telja SI því margt óljóst hvað þetta markmið varðar sem kallar á nánari greiningu og vinnu við útfærslu þess. Að gefnu tilefni ítreka SI hér þó þá staðreynd að það er nú þegar kvöð á Endurvinnslunni hf. að stefna að og viðhalda 90% hlutfalli hvað söfnunarhlutfall varðar. Telja SI því óvarlegt að íhlutast um hvar eigi að setja niður einstaka söfnunarstöðvar þegar Endurvinnslunni hf. er þegar gert að uppfylla þetta hlutfall. Að mati SI ætti Endurvinnslunni hf. í raun að vera treystandi fyrir því að uppfylla þetta skilyrði um 90% án íhlutunar stjórnvalda hvar og hvernig því markmiði skuli náð og þess í stað að fela fyrirtækinu að útfæra slíkt kerfi, enda sýnir að fyrirtækinu er vel fært að ná fram æskilegu skilahlutfalli á eigin forsendum.

Loks vilja SI koma á framfæri ábendingum hvað varðar kröfur um að endurvinnna eigi allar drykkjarumbúðir. Telja SI að slíkar kröfur kunni eftir atvikum að mismuna drykkjarumbúðum þar sem slíkt ákvæði tekur ekki til allra tegunda þeirra umbúða. Sömu sjónarmið að breyttu breytanda einnig við um áður nefnt söfnunarmarkmið. Vísast hér að sama skapi til áður nefnds samkeppnismats sem mikilvægt er að framkvæma þar sem

Ijóst er að kröfur um endurvinnslu umbúða snertir sambærilegar vörur með ólíkum hætti þar sem tiltekinn hópur er undirorpinn skilagjaldi en annar ekki. Mikilvægt er að mati SI að endanlegt frumvarp taki á þessu álitamáli með einhverjum hætti og gerð sé grein fyrir samkeppnismati hvað þann þátt varðar.

Er framangreindum ábendingum hér með komið á framfæri við umhverfis- og auðlindaráðuneyti og gera SI ekki frekari athugasemdir við frumvarpsdrögin að svo stöddu máli.

Gunnar Sigurðarson,
viðskiptastjóri á framleiðslusviði

Lárus M.K. Ólafsson,
viðskiptastjóri á framleiðslusviði